

zofirati o prihodnosti. Lin meni, da se Kollontajeva ni spustila v realni svet, ker mladina sploh ne razmišlja tako, kot bi si ona želela. Lin meni, da spolnost nima tako pomembnega položaja v družbi, da gre zgolj za naravni akt, tako kot pri vseh živih bitjih. V nadaljevanju Lin analizira svojo družbo, pri kateri strogo loči med dvema svetovoma: na eni strani je buržoazija, na drugi proletarijat. Prvi naj bi bil seveda pokvarjen in umirajoč, drugi pa zdrav in v razvoju. Kot primer tega nasprotja poda Lin opis zaljubljenega para v buržoaziji in v delavskem razredu.

Začne z opisom buržoaznega. Ona in on presedita dan na univerzi ali v uradu: ves dan vzdihujeta in pišeta na listke "sladke stavke", dokler zvečer končno ne prideta na zmehek. Pogovori so prazni, v znak ljubezni si data le poljub, ker je to največ, kar jima njuna vzgoja dovoljuje: buržoazna družba dovoljuje spolno občevanje le v okviru zakona. Do sklenitve le-tega pa mora priti v cerkvi. Sledil ji bo ideal lepe bele hiše, z lepimi belimi zavesami, s kanarčki itd. Ona pa se bo kazala kot zgledna žena in sposobna gospodinja. Toda Lin opozarja, da imajo fantje pri 18. ali 20. letu starosti drugačne fiziološke zahteve, zato si zadovoljitev fizičnih nagonov poiščejo drugje, npr. pri prostitutkah. Pri teh se naležejo različnih boleznih, katerih posledice nosijo celo življenje. Toda to za buržoazno družbo ni pomembno, ker skrbi le na zunanji lepi in čisti videz. Nato kot nasprotje opiše mladino delavskega sloja. Zaročenci tu hodijo na ples, na zabavo in verjetno imajo po tem tudi spolne odnose. Lin poudari, da v tem primeru oba pripadata istemu družbenemu sloju in da se za probleme *krilatega Erosa* ne zanimata, ker so njuna čustva veliko bolj preprosta. Proletarsko mladino opiše kot preprosto in zdravo: fant da pol zaslužka družini, polovico obdrži za svoje potrebe, kupi darilo punc, jo pelje v kino ali na zabavo. Med parom vlada ljubezen in spoštovanje in fantu delavskega sloja ni potrebno iskati spolnega užitka pri prostitutkah. Prav tako delavec, ko gre ven, ne bo tekal za mladimi dekleti, ker povabi s seboj svojo ženo.

Primeri lahko upoštevamo kot ekstremna, toda v prvem delu prikaza sem omenila povprečno ameriško družino in njeno idealno podobo življenja. Od zgoraj navedenih stereotipov niti ni tako oddaljena. Vendar me v tem članku bolj zanima Linovo pojmovanje spolnosti in ljubezni kot dopolnitev Kollontajinemu delu (za njegovo boljše razumevanje).

V zadnjem delu članka opiše Lin nove ljubezenske zveze med mladimi proletarci in poletarkami ter poudarja, da so

te tovariškega značaja. Hvali dekleta, češ da se vedejo tako, da ne vzbujajo pozornosti in na ta način vzpostavljajo s fanti prave tovariške odnose. Vseeno pa pride tudi do spolnih aktov, na da bi se pri tem kdo zgražal. Podnevi pač mislijo na delo in zvečer na zabavo. Lin da tudi primere znancev, ki brez problemov usklajujejo svoje politično delovanje z družino (medtem ko je Kollontajeva tu govorila o protislovju in dominaciji različnih komponent *Erosa*). Lin poudarja, da so spolni odnosi nekaj naravnega, da potekajo brez pretiranih odmevov in obenem ne smejo odvzeti preveč časa delu ali političnemu delovanju. S to podobo zdrave proletarske mladine pa je v protislovju opis velikega števila splavov pri mladih delavkah v tovarnah, ki je sicer naperjen kot kritika Kollontajinemu filozofiranju. Slednje omenjam le kot dopolnilo prikaza pojmovanja spolnosti. Tako se tudi pri Linu nisem zaustavila na raznih protislovjih, ampak sem bolj upoštevala njegovo pojmovanje spolnosti - kako se njegovo pojmovanje sklada s Kollontajinim in kako s takratnimi časi. Zanimiv je njegov pogled na naravnost spolnosti, saj je okoli tega še danes veliko tabujev. Kar pa zadeva njegove kritike Kollontajeve, menim, da je šlo tu zgolj za različna zorna kota na isto področje. Vsaki problematiki, tudi področju spolnosti, se lahko približamo s konkretnim ali z bolj ali manj filozofskim pristopom.

V sklepu še beseda o Kollontajinem delu *Krilati Eros*. Kljub vsem pomanjkljivostim in ideološki obarvanosti nam Kollontajeva prikaže področje spolnosti v zanimivi luči. Zanimiva je njena vizija bodoče spolnosti in ljubezni, nad katero bi se še danes večina zgražala. Nisem si postavljala vprašanja, ali je ta oblika spolnosti sploh možna. Antropologija spola in spolnosti je v zadnjih letih raziskovala družbe, pri katerih je bilo pojmovanje spolnosti popolnoma različno od našega. Prav tako so raziskave pokazale, kako se pojmovanje tega področja spreminja tudi v različnih zgodovinskih obdobjih. Kljub nekaterim netočnostim lahko to razberemo tudi iz zgodovinskega pregleda Kollontajeve. Pomembno se mi zdi, da se zavedamo, da se pojmovanje spolnosti spreminja v naši sami družbi. To je med glavnimi nauki te knjige. Dobimo pa tudi zanimive podatke o Sovjetski zvezi v dvajsetih letih, predvsem glede tega, kako se na problematiko spolnosti odziva družba, ki se hoče razlikovati od prejšnje. Branje te knjige je izredno zanimivo, vendar menim, da bi bralec, ki bi hotel sprejemati ali odklanjati določene poglede, potreboval vsaj nekaj poznavanja antropologije spola in spolnosti.

Mateja Habinc

“KAJ OSTANE NA BRUCKI, KO SE SLEČE? STARA BAJTA!” (Brucovanje posavskih študentov po vzoru s sredine 60-ih let)

Veterani *Kluba posavskih študentov* in *Gimnazija Brežice* so marca letos v Termah Čatež po vzoru prireditve, ki jih je prirejal Klub posavskih študentov, izmenjujoč se v Brežicah, Krškem ali Sevnici v 60-ih in še na začetku 70-ih let, organizirali akademski ples z brucovanjem, katerega izkupiček je namenjen *šolskemu skladu Gimnazije Brežice*.

Pobudniki prireditve pa si tudi želijo, da bi tovrstna družabnost z brucovanjem, s katerim bi študentje iz Posavja po nekdanji proceduri v svoje vrste sprejemali vsakokratne bivše dijakke, ponovno postala tradicionalna.

Brucovanje je potekalo po vzorcu iz leta 1964, ko je bil - po besedah Silve Klemenčiča, večletnega organizatorja spre-

jemov posavskih slušateljev prvih letnikov na univerzi v študentske vrste - Klub posavskih študentov na vrhuncu svoje dejavnosti.

Tovrstna brucovanja so v 60-ih letih v okviru samostojnega Kluba posavskih študentov večinoma pripravljali nekdanji dijaki brežiške Gimnazije, in sicer na klubskih srečanjih, ki so jih najpogosteje prirejali v Cankarjevi sobi gostišča Slavija (Slavič) v Ljubljani, pa tudi v gostilni Pod lipo. Klub, ki je imel po besedah nekdanjega člana Franca Avšiča močno podporo v vseh treh posavskih občinah, je pri Slaviču, kjer "študentov niso postrani gledali, ni pa bilo tudi hudo narobe, če kdaj nisi kaj plačal," večkrat prirejal tudi interne nastope svoje glasbene skupine Žiga žaga, po kateri je prevzel tudi istoimensko himno, ki so jo namesto pesmi *Gaudeamus igitur* običajno zapeli ob koncu brucovanja.

Ta so bila dveh vrst. Interna oziroma klubska so bila najpogosteje v Cankarjevi sobi v gostišču na Rožniku nad Ljubljano. Na teh brucovanjih so si, po besedah Silve Klemenčiča, za sprejem "ones" (brucev) na splošno vzeli več časa, tudi dve do tri ure, in si na njihov račun dali več duška. Posavcem pa so jih v skrajšani obliki - in občasno z lokalno-aktualistično obarvano vsebino - prikazali enkrat na leto, v okviru akademskega plesa, ki so ga prirejali v Termah Čatež, v Hotelu Sremič v Krškem, Hotelu Turist v Brežicah in drugje. Vprašanja in obtožbe so se spreminjale in so jih prilagajali glede na priložnosti, vedno pa so do prireditve ostale skrivne - nanje so se s protiudari včasih pripravili tudi bruci sami. "Uvajanje brucev je bilo vsako leto različno - nekoč smo jim za pokoro dali jesti slive; kazen pa je bila odvisna tudi od ocene žlabtnosti 'ones'." Ta so po prestopu preizkusih običajno dobila tudi brucovsko diplomu. Besedila so bila aktualno kritična, po njih naj bi bili v 60-tih letih znani zlasti prekmurski študentje, ki so jih, po Klemenčičevih besedah, zaradi napadov na maršala, Titovo štafeto in izposojanja širših družbenih parol tudi preganjali, medtem ko posavska "niso bila toliko kruta." Tudi kritična poanta naj bi bila vedno različna: zaradi neke reforme so npr. bruce imenovali reformirani bruci.

Nespremenjen je ostajal le okvirni scenarij prireditve z vlogami zelenega carstva (Zelenega carja in ministrov Pika ter Kontrapika), Brucmajorja in starih bajt, že potrjenih večletnih študentov, toda njihova oprema je bila lahko različna. Kot se spomni Franc Avšič, se je zeleno carstvo nekoč obleklo po študijskih smereh stroke (gradbeništva), in sicer je bil Zeleni car zidar, študent smeri prometa je bil oblečen v sprevednika, študent smeri hidrogradnje pa je bil bos ribič z ribiško mrežo. Oblačila so si sicer izposojali tudi po gledališčih, v operi in na RTV. Organizatorji so si tudi prizadevali, da bi bilo besedilo brucovanja vedno mešanica posavske štajersčine in jezika iz del Janeza Svetokriškega, s katerim je po mnenju Franca Avšiča razlika med starimi bajtami in zelenimi bruci še toliko bolj poudarjena. "Trije smo, ki smo ta jezik pisali, vsak po svoje, a nihče od nas ni slavist. Eden se mu je bolj približal, drugi manj, ampak vedno smo skušali slediti zgledu Svetokriškega, ki uporablja tudi latinske izreke in jih nato prevaja. Podobno smo počeli mi, ki smo takšen jezik začeli uporabljati v 60-tih letih, nato pa smo ga z vsako prireditvijo vedno bolj pilili, ker smo videli, da moramo arhaičnost poudariti tudi z govorom, če se že vračamo nazaj, v obdobje nekkih carstev," je dejal Silvo Klemenčič.

Na prizorišče s sabljo za pasom vkoraka Brucmajor in zaprosi prisotne, naj vstanejo, saj bo svoje častno mesto kmalu zasedlo zeleno carstvo.

Ob glasbi in ploskanju prisotnih vstopi v dvorano Zeleni car v zelenem plašču in z zlato krono na glavi, ob njem stopata ministra Pik in Kontrapik. Z debelimi svežnji papirjev pod pazduhami sedejo za mizo, Zeleni car je na sredi.

Kot porotnike pri mukotrpnem opraviilu presojanja krivde "ones" oziroma brucev pozove Zeleni car k sodelovanju stare bajte, ki z nikoli praznimi kozarci v rokah ob vzklkih "štempl" vedno znova potrjujejo modre ugotovitve zelenega carstva.

Brucmajor prižene na zaslišanje in obsojbo skupino brucev, ki svojo vsesplošno nevednost in "zelenstvo" potrjujejo tudi z zelenimi čepci na glavah. Prignani pred

zeleno carstvo v mešanici posavske štajersčine in slovenščine Janeza Svetokriškega poslušajo obtožbe na svoj račun, ki jih Zelenemu carju in starim bajtam naštevata Pik ter Kontrapik, vse dokler zeleno carstvo ne odloči, da nekaj teh "ones" zasliši, prepusti poroti v presojo, ali naštete obdolžitve tudi dejansko držijo, in temu primerno določi kazen.

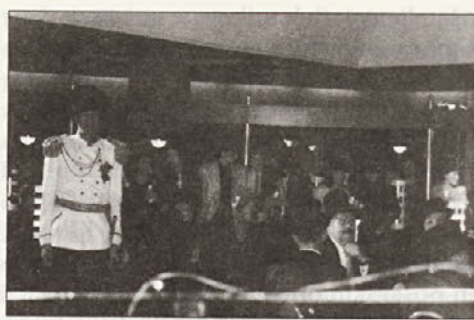

Prignani brucki zeleno carstvo zastavi vprašanje: "Kaj ostane na brucki, ko se sleče?" Odgovor - zelena čepica: poštemplano - ne drži. Ostane namreč stara bajta! Z manjšim, onemogočenim upiranjem Brucmajor začrta stojišče zaslišanja še za druge bruce, ki pa vsi slabo prestanejo svoj preizkus odgovarjanja na zastavljena vprašanja.

Neizogiben posvet starih bajt: So krivi? Kakšna bo kazen?

Vse fotografije: Mateja Habinc, marec 1998.

Obsodbe so so-glasno spoznane za resnične in pravične, a ker so "onesa" zanje odgovorna ne po lastni krivdi, je kazen mila in simbolična: vsakemu z mlekom napolnjena steklenička s cucljem za dojenčke in ustrezno doziranje njene vsebine!

Vsi prisotni zapojejo himno Gaudeamus igitur.

Vsak je dobil svojo "flaško", zeleno carstvo je opravilo častno dolžnost, stare bajte so pravično razsodile in "poštemplale", kar je bilo treba.

V družabnem delu je poleg srečelova in plesa mogoče tudi plačati zaprtje kogarkoli v provizičen zapor (iz katerega pa se zaradi interne zabave skoraj nihče ne želi rešiti).

Sarah Lunaček

REFLEKTIRANJE KULTURNE PRAKSE: IZZIV TERENSKEGA DELA

POROČILO S SIMPOZIJA V FRANKFURTU

Mednarodni simpozij v čast Ini-Marii Greverus je med 30. in 31. oktobrom lani organiziral Inštitut za kulturno antropologijo in etnologijo Evrope v Frankfurtu, konceptualno pa sta ga zastavili in koordinirali Cornelia Rohe in Regina Römhild. Čeprav je pravzaprav šlo za poklon Ini-Marii Greverus ob njeni upokojitvi,

izjemno energično in živahno gospo kratkih rumeno pobarvanih las, ki je pri najboljših močeh in nikakor ni videti stara, dajal slutiti, da bo upokojitev zagotovo zgolj formalna.

Simpozij je bil razdeljen na štiri sklope: *Pristopi, Odnosi, Konteksti* in *Perspektive*. Prispevki so se večinoma - posredno ali neposredno - ukvarjali z iskanjem nadaljnjih poti stroke, potem ko so se izčrpale kritike